

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 369/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. P., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 46/2010 z 19. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. P. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2011 doručená sťažnosť E. P., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 46/2010 z 19. apríla 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23 C/219/2005, predmetom ktorého bol uplatnený nárok sťažovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Sťažovateľ vo vzťahu k rozhodovaniu okresného súdu prezentoval názor, že mu prvostupňový súd odňal možnosť konať pred súdom, a na tomto mieste argumentoval:

„Na inkriminovanom pojednávaní konanom dňa 7.12.2009 som predniesol priamo do diktafónu svoje vyjadrenie k zamietnutiu žaloby voči žalovanému v 2.rade na tom skutkovom základe, že vzťah žalovaných v 1 .rade a 2.rade je rýdzo obchodno-závazkový vzťah založený na základe kogentného ustanovenia § 477 ods. 3) OBZ s poukazom v spojení s ustanovením § 310 a 312 OBZ.

K námietke premlčania vznesenej žalovaným v 2 rade na predchádzajúcich pojednávaniach som apeloval na § 408 OBZ. Všeobecne obmedzenie premlčacej doby...

Zo strany OS došlo k porušeniu procesných práv žalobcu "Odňatím možnosti konať pred súdom sa považuje závadný procesný postup alebo rozhodnutím súdu, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť konkrétne procesné práva priznané Občianskym súdnym poriadkom za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany svojich práv a právom chránených záujmov.

Prvostupňový súd sa vôbec nevysporiadal s mojim procesným právom a efektívnymi faktami vo veci samej pretože , po mojom vyjadrení vyhlásil rozsudok a zároveň nám bol už vopred napísaný rozsudok - doručený do vlastných rúk na inkriminovanom pojednávaní, všetkým prítomným účastníkom konania.“

Sťažovateľ podal proti časti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd svojím rozsudkom rozhodol tak, že prvostupňové rozhodnutie v napadnutej časti ako vecne správne v zmysle ustanovenia § 219 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) potvrdil.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa krajský súd predmetným rozsudkom porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože svoje rozhodnutie náležite

neodôvodnil tak, aby poskytlo zrozumiteľnú odpoveď na všetky relevantné skutkové a právne otázky, čím mu ako účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol vo veci nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co/46/2010 z 19. apríla 2011, predmetný rozsudok zrušil a vrátil vec krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstata námietok sťažovateľa vychádza z jeho tvrdenia o procesnom pochybení prvostupňového súdu, ktorý mu ako účastníkovi konania podľa jeho vyjadrenia odňal možnosť konať pred súdom. Podľa vyjadrenia sťažovateľa sa odvolací súd s označenou skutočnosťou namietanou v ním podanom odvolaní dostatočne nevysporiadal a takisto odôvodnenie jeho rozhodnutia podľa názoru sťažovateľa nespĺňa požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 OSP a je nepreskúmateľné, v čom vidí sťažovateľ opäť odňatie jeho práva konať pred súdom premietnuté do porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ sa prostredníctvom predmetnej argumentácie domáha ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom, pričom ústavný súd zistil, že sťažovateľ ochranu svojich práv uplatnil aj prostredníctvom podaného dovolania adresovaného

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), o ktorom nebolo v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom ešte rozhodnuté.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2011